

पीएम गतिशक्ती नॅशनल मास्टर प्लॅन या केंद्र शासनाच्या महत्वाकांक्षी उपक्रमाकरीता समित्यांची स्थापना आणि जबाबदारी निश्चित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
नियोजन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: सुसंके-२०२५/प्र.क्र.८२/का. १४१८
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक: १९ नोव्हेंबर, २०२५

वाचा:-

- १) उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, शासन निर्णय क्र. आयडीसी २०२१/प्र.क्र. ५३८/ उद्योग- १४, दिनांक १३.०४.२०२२.
- २) लॉजिस्टीक विभाग, DPIIT च्या दिनांक १२.०६.२०२४ च्या ई-मेल द्वारे प्राप्त झालेल्या पीएम गतिशक्ती नॅशनल मास्टर प्लॅन च्या भूमिका व जबाबदार्यांचे संकलन.
- ३) उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, शासन निर्णय क्र. आयडीसी २०२४/प्र.क्र. १११/ उद्योग-२, दि. १२.०८.२०२४

प्रस्तावना:

पीएम गतिशक्ती हा राष्ट्रीय उपक्रम केंद्र सरकारने दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०२१ रोजी जाहीर केला आहे. सदर उपक्रम कार्यान्वित करण्यासाठी संस्थात्मक फ्रेमवर्क डेटा आधारित डिजिटल प्लॅटफॉर्म या दोन प्रमुख घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे. राष्ट्रीय योजना, रेल्वे, महामार्ग, जहाजे इत्यादींसह विविध मंत्रालयांकडून पायाभूत सुविधा कनेक्टिव्हिटी प्रकल्पांचे नियोजन आणि अंमलबजावणीद्वारे मल्टी-मॉडल कनेक्टिव्हिटीसाठी प्रकल्पांना एकत्रित करून राष्ट्रीय मास्टर प्लॅन तयार करण्याच्या उद्देशाने पीएम गतीशक्ती हा राष्ट्रीय उपक्रम सुरु करण्यात आला आहे. सदर उपक्रमाचे लक्ष्य जागतिक व्यापारात भारताचे स्थान मजबूत करणे, वस्तूची सुरक्षीत हालचाल सुनिश्चित करणे, रोजगार निर्मिती करणे आणि गुंतवणूक आकर्षित करून देशव्यापी आर्थिक विकासाला चालना देणे असे आहे. पीएम गतिशक्तीच्या प्रमुख सहा स्तंभामध्ये प्राधान्यक्रम, विश्लेषणात्मक, सर्वोत्तमीकरण, समन्वय, सर्वसमावेशकता आणि गतिशीलता यांचा समावेश असल्यामुळे एकात्मिक नियोजन आणि समन्वय, कार्यक्षम प्रकल्प व्यवस्थापन, आर्थिक वाढीला चालना, वर्धित कनेक्टिव्हिटी, पर्यावरण आणि सामाजिक शाश्वतता, सार्वजनिक-खाजगी भागीदारी (PPP) या बाबींचे व्यवस्थापन सुरक्षीत होण्यास मदत होणार आहे.

२. राष्ट्रीय मास्टर प्लॅनच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी प्रत्येक राज्याद्वारे राज्य स्तरावरील माहिती (data) एकत्रित करून व स्टेट मास्टर प्लॅन तयार करून सदर प्लॅन BISAG-N (Bhaskaracharya National Institute for Space Application & Geo-informatics) च्या पीएम गतिशक्ती GIS पोर्टल वर भरण्यात येत आहे. याकरिता उद्योग विभागांतर्गत “शक्तीप्रदान समिती (Empowered Group of Secretaries/EGoS), नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप (Network Planning Group/ NPG) व तांत्रिक सहाय्य युनिट (Technical Support Unit/TSU) संदर्भाधीन क्र. १ च्या

शासन निर्णयान्वये स्थापन करण्यात आला आहे. दरम्यान केंद्र शासनाच्या सुधारीत सूचना विचारात घेऊन उद्योग विभागाच्या दि. १२/०८/२०२४ च्या शा. नि. अन्वये सुधारीत एकत्रित सूचना देण्यात आल्या होत्या.

३. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या दि. १०/०२/२०२५ रोजीच्या बैठकीत पीएम गतिशक्तीचा उपयोग विविध आर्थिक क्षेत्रे, मालमत्ता, सामाजिक प्रश्न, पर्यटन स्थळे इत्यादीसाठी नेटवर्किंग व प्लॅनिंग टूल म्हणून करण्याच्या दृष्टीने हा विषय उद्योग विभागाने नियोजन विभागाकडे हस्तांतरीत करावा असे निर्देश दिले आहेत. नियोजन विभाग, शा.नि. १६.१०.२०२५ अन्वये प्रशासनात गतिमानतेकरिता महाजिओटेक महामंडळाची स्थापना करण्यात आली आहे. उपरोक्त महामंडळांतर्गत प्रस्तावित ५ विभागांपैकी महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र (MRSAC) हा एक विभाग आहे. MRSAC च्या ३ उपविभागांपैकी पीएम- गतिशक्ती हा एक उपविभाग नव्याने निर्माण करण्यात आला आहे. उपरोक्त पार्श्वभूमीवर उद्योग विभागाचा दि. १२.८.२०२४ चा शा. नि. अधिक्रमित करून खालीलप्रमाणे सुधारीत शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय:-

पी.एम. गतिशक्ती राष्ट्रीय बृहत आराखडा (National Master Plan) व राज्य बृहत आराखडा (State Master Plan) च्या अनुुषंगाने उद्योग विभागामार्फत कामकाज हाताळण्यात येत होते. आता या करीता नियोजन विभागास “नोडल विभाग” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. उद्योग विभागामार्फत निर्गमित करण्यात आलेले संदर्भ क्र. १ व ३ येथील शासन निर्णय या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहेत.

२. पीएम गतिशक्ती नेशनल मास्टर प्लॅनसाठी राज्य स्तरावर करावयाच्या मास्टर प्लॅनच्या अनुुषंगाने प्रशासकीय विभागांची भुमिका तसेच विविध समित्यांची स्थापना करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

३. पीएम गतिशक्ती नेशनल मास्टर प्लॅनसाठी पुढीलप्रमाणे समित्या स्थापन करण्यात येत आहेत:-

१) सचिव स्तरीय शक्तीप्रदान समिती (Empowered Group of Secretaries)/(EGoS) ची कार्यकक्षा व रचना :-

१) पीएम गतिशक्ती नेशनल मास्टर प्लॅन या उपक्रमाकरीता राज्यस्तरावरील माहिती (Data) एकत्रित करून स्टेट मास्टर प्लॅन तयार करण्याकरीता संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या नोडल अधिकाऱ्यांसोबत प्रशासकीय विभागाचा मास्टर प्लॅन तयार करणे व त्यासंबंधी वेळोवेळी आढावा घेणे. उपलब्ध संसाधनांचा प्रभावी आणि कार्यक्षम वापर करण्यासाठी पीएम गतिशक्ती पोर्टलच्या क्षमतांचा जास्तीत जास्त वापर करण्यासाठी सचिव स्तरीय शक्तीप्रदान समितीची आढावा बैठक दर २ महिन्यांनी घेण्यात येईल.

- २) पीएम गतीशक्ती संबंधी धोरणात्मक योजना आणि धोरणांच्या अंमलबजावणीचे पुनरावलोकन आणि निरीक्षण करणे.
- ३) विद्यमान योजना आणि धोरणांमध्ये पीएम-गतीशक्ती पोर्टलच्या अनुषंगाने कोणत्याही सुधारणा करण्यासाठी फ्रेमवर्क आणि निकषामध्ये सुधारणा करणे.
- ४) विहित फ्रेमवर्क आणि निकषामध्ये विशिष्ट कृती योजनांमध्ये समाविष्ट असलेल्या प्रकल्पांमधील बदल नियमित करणे.
- ५) उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी योग्य दिशानिर्देश देणे तसेच धोरणात्मक योजनांच्या मार्गदर्शक तत्वांचे पालन सुनिश्चित करून संबंधित क्षेत्रांच्या गरजा पूर्ण करणे.
- ६) प्रकल्पाचे स्तर तपासणे व अद्ययावत करणे
- ७) खाजगी संस्था, सल्लागार, संशोधक, तसेच सामान्य नागरीकांना पायाभूत सुविधाविषयक नियोजन आणि गुंतवणूकविषयक माहितीच्या अनुषंगाने पीएम-गतीशक्ती पोर्टलवर उपलब्ध असलेला संवेदनशील नसलेला (Non sensitive) डेटा उपलब्ध करून देण्याबाबत निर्णय घेणे.

सचिव स्तरीय_शक्तीप्रदान समितीची रचना खालीलप्रमाणे असेल :-

- **अध्यक्ष-** मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
- **सदस्य सचिव-** अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव /सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग
- **सदस्य-**
  १. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग
  २. अपर मुख्य सचिव (महसूल), महसूल आणि वन विभाग
  ३. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव (परिवहन व बंदरे), गृह विभाग
  ४. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव (वने), महसूल व वन विभाग
  ५. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग
  ६. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग
  ७. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव(उद्योग), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
  ८. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव(ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग
  ९. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, (माहिती व तंत्रज्ञान विभाग), सामान्य प्रशासन विभाग
  १०. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
  ११. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग
  १२. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, जलसंपदा विभाग
  १३. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, ग्राम विकास विभाग
  १४. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव (पर्यटन), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग

पीएम गतीशक्ती राज्य मास्टरप्लॅनच्या आवश्यकतेनुसार आणि प्रगतीनुसार सचिव स्तरीय शक्तीप्रदान समिती, इतर सचिव किंवा विशेष आमंत्रितांना आमंत्रित करू शकतात.

२. नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप (Network Planning Group) ची कार्यकक्षा व रचना:-

राज्यातील पीएम-गतीशक्ती पोर्टलवर प्रकल्प Upload करण्याकरिता प्रकल्पाच्या क्षमतेनुसार नेटवर्क बाबत अडचणी आल्यास त्याचे निराकरण करण्यासाठी नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप कार्यरत राहील.

नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे असेल :-

- १) राज्यातील विविध प्रकल्पांना इतर विभागांकडून जलदगतीने मंजूरी मिळवून देणे. प्रकल्प अंमलबजावणीदरम्यान प्रकल्पाचा आढावा घेणे. प्रकल्पात अडथळा ठरू शकणाऱ्या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी विविध विभागांसोबत समन्वय साधणे.
- २) आढावा दरम्यान इतर विभागांचे प्रतिनिधी प्रकल्पाच्या आणि आसपासच्या भौतिक आणि सामाजिक पायाभूत सुविधांमधील तफावत भरून काढण्यासाठी आवश्यक प्रकल्प ओळखणे.
- ३) योग्य एकत्रीकरण सुनिश्चित करण्यासाठी निर्णयक मल्टीमॉडल कनेक्टिविटी प्रकल्पांची शिफारस करणे.
- ४) नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप समितीची विविध विभागांसोबत समन्वय साधण्याकरिता दरमहा आढावा बैठक घेण्यात येईल.

नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप समितीची रचना खालीलप्रमाणे असेल :-

- अध्यक्ष - अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग
- सदस्य सचिव- कार्यकारी संचालक, महाजिओटेक महामंडळ
- सदस्य - प्रशासकीय विभागाचे नोडल अधिकारी

१. सचिव (बांधकाम), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२. सचिव (रस्ते), सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. सचिव (प्रकल्प समन्वयक), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. सचिव, (ला.क्षे.वि.) जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, नागपूर
६. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, महाराष्ट्र राज्य
७. आयुक्त, नगरपालिका प्रशासन संचालनालय
८. विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय,
९. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ
१०. व्यवस्थापकीय संचालक, महावितरण/पारेषण/महानिर्मिती
११. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ
१२. व्यवस्थापकीय संचालक रेल्वे विभाग, महाराष्ट्र रेल्वे पायाभूत सुविधा विकास महामंडळ
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य पायाभूत विकास प्राधिकरण महामंडळ
१५. अध्यक्ष, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रक मंडळ

नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप विविध केंद्रीय राज्य मंत्रालये, PSUs (Public Sector Undertaking) विभागांचे प्रमुख तज्ज्ञांना आमंत्रित करू शकते आणि पीएम गतिशक्ती राज्य मास्टर प्लॅनच्या आवश्यकतेनुसार आणि प्रगतीनुसार प्रख्यात शैक्षणिक संस्थांना आमंत्रित करू शकते.

३. तांत्रिक सहायता गट (Technical Support Unit)ची कार्यकक्षा व रचना:-

तांत्रिक सहायता गटाची (Technical Support Unit) कार्यकक्षा:-

- १) प्रत्येक प्रशासकीय विभागाच्या नोडल अधिकाऱ्यांना त्यांच्याशी संबंधीत माहितीचे लेअर्स पीएम-गतीशक्ती पोर्टलवर अपलोड करण्यासाठी सहाय्य करणे.
- २) सर्व प्रकल्पांचे पीएम-गतीशक्तीच्या आधारे मूल्यांकन करणे आणि त्याचा अहवाल संबंधित प्रशासकीय विभागास सादर करणे. महाजिओटेक महामंडळाचे कार्यकारी संचालक सदर अहवाल नेटवर्क प्लॅनिंग ग्रुप समितीस सादर करतील (जोडपत्र १,२,३ व ४).
- ३) प्रशासकीय विभागांसाठी Planning Modules विकसित करणे व मानक कार्यप्रणाली (SOP) विकसित करणे.
- ४) मानक कार्यप्रणाली (SOP) नुसार महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्राने पीएम गतीशक्ती cell व MRSAC द्वारे पीएम गतीशक्ती पोर्टलवर विभागीय डेटा अपलोड करण्याकरीता मार्गदर्शन करणे
- ५) गुणवत्ता सुधार योजना (QIP) पीएम गतीशक्ती अंतर्गत वैयक्तिक पोर्टल, टुल्स/मोबाइल ॲप आणि डेटा व्यवस्थापनाच्या विकासास समर्थन देणे.
- ६) विभागीय दृष्टीकोनातून महत्त्वाचे किंवा निर्णयिक प्रकल्प ओळखणे.
- ७) राज्यातील विभाग स्तरावर व जिल्हा स्तरावर प्रशिक्षण आणि क्षमता वाढीसाठी समर्थन करणे.
- ८) प्रभावी निर्णय घेण्यासाठी डेटा-आधारित विश्लेषणे हाती घेणे.
- ९) विविध आर्थिक क्षेत्रे, नागरीक, वस्तू आणि सेवांच्या कार्यक्षमतेसाठी मल्टीमॉडल नेटवर्क आणि पायाभूत सुविधांचे एकात्मिक नियोजन करणे.
- १०) विविध क्षेत्रांमध्ये उत्पादकता वाढवण्यासाठी प्रक्रिया आणि डिजिटल माहिती सुव्यवस्थित करून मानकीकरण करणे.
- ११) तांत्रिक सहायता गटाची विविध विभागांसोबत समन्वय साधण्याकरिता महिन्यातून दोन वेळा आढावा बैठक घेण्यात येईल.

तांत्रिक सहायता गटाची (Technical Support Unit) रचना :-

- अध्यक्ष- कार्यकारी संचालक, महाजिओटेक महामंडळ,
- सदस्य सचिव- उपसंचालक, गतीशक्ती सेल, महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र, महाजिओटेक महामंडळ,
- सदस्य - संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
- तंत्रज्ञान भागीदार - महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र प्रतिनिधी .
महास्ट्राईड प्रकल्पातून जिल्ह्यास उपलब्ध होणारे मनुष्यबळ (District Statistical Unit)

तांत्रिक सहायता गटास विविध केंद्रीय राज्य मंत्रालय विभाग, सार्वजनिक उपक्रम आणि प्रख्यात शैक्षणिक संस्थांतील अधिकाऱ्यांना गरजेनुसार आणि पीएम गतीशक्ती राज्य मार्स्टर प्लॅनच्या प्रगतीनुसार आमंत्रित करता येईल.

४. प्रशासकीय विभागांची भूमिका :-

- १) प्रशासकीय विभागांनी कोणताही प्रकल्प, प्रकल्प संकल्पना आरेखनापूर्वी (DPR तयार करण्यापूर्वी) पीएम गतीशक्ती पोर्टलवर Upload करणे आवश्यक आहे. प्रशासकीय विभागाने प्रकल्प मान्यतेस्तव प्रकल्पाच्या अनुषंगाने विविध विभागांनी DPR तयार करण्यात सदरचा प्रकल्प पीएम गतीशक्ती पोर्टलवर Upload करण्याची जबाबदारी प्रशासकीय विभागाची राहील. तसेच प्रकल्प पीएम-गतीशक्ती पोर्टलवर Upload झाल्याशिवाय त्या प्रकल्पास तांत्रिक मान्यता मिळणार नाही, याची विभागाने दक्षता घ्यावी.
- २) प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या स्वतंत्र पोर्टलवरुन पीएम गतीशक्ती पोर्टलवर संबंधित डेटा स्तर/मालमत्ता अपलोड करणे आणि त्यांच्या संबंधित विभागांशी पीएम गतीशक्ती नॅशनल मास्टर प्लॅन (NMP) / राज्य मास्टर प्लॅन (SMP) प्लॅटफॉर्म (SOP (standard operating procedure) अंतर्गतच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार QIP (Quality Improve plan) अंमलबजावणी करणे, त्यासाठी उपसंचालक, पीएम गतीशक्ती सेल, महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र, महाजिओटेक महामंडळ, मुंबई नोडल एजन्सी म्हणून सहाय्य करेल.
- ३) प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने एक नोडल अधिकारी, एक डेटा मॅनेजर व एक डेटा अँप्रूव्हर तसेच क्षेत्रीय स्तरावर क्षेत्रीय नोडल अधिकारी नियुक्त करावा. नोडल अधिकाऱ्यास विभागाच्या मालमत्ताविषयक योजना / निकष बाबतची अद्यावत माहिती असणे आवश्यक आहे. हा नोडल अधिकारी BISAG-N द्वारे प्रदान केलेल्या समर्पित अनुप्रयोगांचा (Applications) वापर करून नॅशनल मास्टर प्लॅन (NMP)वर त्यांच्या विभागाच्या डेटाचे अचुक अपलोड, एकत्रिकरण आणि मॅपिंग सुनिश्चित करण्यासाठी जबाबदार असेल. वैयक्तिक पोर्टलवरील डेटाची मालकी आणि जबाबदारी तसेच डेटाच्या गुणवत्तेसाठी प्रत्येक विभाग जबाबदार असेल.
- ४) BISAG-N च्या समर्थनासह प्रत्येक विभाग आवश्यकतेनुसार टूल्स आणि मोबाइल अॅप्स पोर्टलवर विकसित करू शकतात. अशा विकसनामध्ये नोडल अधिकाऱ्याची भूमिका महत्वाची असेल.
- ५) पीएम गतीशक्तीच्या तत्वांचा रीतसर वापर करून प्रकल्प विकासासाठी पायाभूत सुविधांच्या नियोजन आणि कनेक्टिव्हिटीसाठी नॅशनल मास्टर प्लॅन/राज्य मास्टर-एन चा वापर करायचा आहे,
- ६) सर्वसमावेशक सामाजिक आणि पायाभूत सुविधांच्या नियोजनासाठी मूल्यांकन प्रक्रियेदरम्यान प्रकल्पाच्या सभोवतालच्या क्षेत्राच्या विकासाची योजना राबविणे आणि एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रातील प्रकल्पांचे नियोजन करताना क्षेत्र-आधारित विकासासाठी सर्वांगीण आणि एकात्मिक दृष्टीकोन स्वीकारणे अपेक्षित आहे.
- ७) प्रकल्प क्षेत्रात एकसंघ आणि शाश्वत विकास साधण्यासाठी विविध विभागांमधील सहकार्याला प्रोत्साहन देणे.
- ८) सचिव स्तरीय शक्तीप्रदान समिती (EGoS) ने निर्देशित केल्याप्रमाणे कालबद्ध अंमलबजावणी योजना विकसित करणे.
- ९) सदर प्लॅन BISAG-N या GIS पोर्टलवर अपलोड करण्याच्या व त्यातील उपक्रम राज्यात राबविण्याच्या अनुषंगाने संबंधित प्रशासकीय विभागांनी केलेल्या कार्यवाहीचा वेळोवेळी आढावा घेणे.
- १०) राज्य मास्टर प्लॅनवर देखरेख करणे आणि सर्व क्षेत्रांमधील विकसित गरजा पूर्ण करण्यासाठी दुरुस्त्या अधिकृत करणे, संसाधनांना अनुकूल करण्यासाठी आवश्यक हस्तक्षेपांचे मूल्यांकन करणे.
- ११) प्रत्येक डेटा लेअर्सबाबत मेटा डेटा तपासून खात्री करून योग्य असल्याचे प्रमाणित करावे.

५. जिल्हा समन्वय समितीची कार्यकक्षा व रचना :-

जिल्हाधिकाऱ्यांना नेशनल मास्टर प्लॅन आणि राज्य मास्टर प्लॅनसह, पायाभूत सुविधांच्या नियोजनासाठी माहिती आणि साधने उपलब्ध करून देण्याकरीता खालीलप्रमाणे जिल्हा समन्वय समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

जिल्हा समन्वय समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे आहे:-

१. जिल्हा/स्थानिक स्तरावर प्रकल्प नियोजन आणि अंमलबजावणीसाठी पीएम गतिशक्तीचा अवलंब करणे .
२. आंतर-एजन्सी समन्वय, भूसंपादन मंजुरी, यूटिलिटी शिफिंग, समन्वय, प्रशासकीय सहाय्य इत्यादींसह प्रकल्प अंमलबजावणी संस्थांनी उपस्थित केलेल्या समस्यांचे निराकरण करणे.
३. समिती जिल्हा स्तरावर पीएम गतिशक्ती अंतर्गत सुरु असलेल्या कार्याचा आणि कृतीच्या सद्यस्थितीचा अहवाल नियोजन विभागास सादर करेल.
४. आ पायाभूत सुविधांना समर्थन देणे, गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्रालय (MoHUA) आणि पंचायती राज मंत्रालयाने वर्धित GIS-आधारित नियोजन करणे.
५. कार्यक्षम डेटा व्यवस्थापन, सामाजिक क्षेत्र आणि पायाभूत सुविधांच्या नियोजनासाठी वापर सुनिश्चित करण्यासाठी शहरी स्थानिक संस्था/जिल्हा परिषद स्तरावर व्यावसायिक गट स्थापन करणे अपेक्षित आहे .
६. समितीने तांत्रिक बाबीसाठी जिल्हा NIC (National Informatic Centre) प्रतिनिधी किंवा महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र प्रतिनिधी यांच्याकडून वेळोवेळी आवश्यकतेप्रमाणे मार्गदर्शन घ्यावे.
७. स्थानिक योजना अंमलबजावणी अधिकारी हे त्या त्या जिल्ह्यांसाठी नोडल अधिकारी असतील.

जिल्हा समन्वय समितीची रचना खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	सदस्य	पदनाम
१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्हा नियोजन अधिकारी	सदस्य सचिव
३.	मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद,	सदस्य
४.	उप वन संरक्षक	सदस्य
५.	आयुक्त विकास प्राधिकरण	सदस्य
६.	आयुक्त, महानगरपालिका	सदस्य
७.	जिल्हा परिवहन अधिकारी	सदस्य
८.	अधीक्षक अभियंता नेशनल हायवे, (सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जलसंपदा विभाग, ऊर्जा विभाग, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग)	सदस्य
९.	जिल्हा माहिती विज्ञान अधिकारी, राष्ट्रीय माहिती विज्ञान केंद्र (NIO)	सदस्य
१०.	जिल्हा उद्योग अधिकारी	सदस्य
११.	जिल्हा सहायक आयुक्त, नगरपालिका प्रशासन	सदस्य
१२.	जिल्हा माहिती अधिकारी	सदस्य

जिल्हा समन्वय समिती अध्यक्षांच्या मान्यतेने आवश्यक असलेल्या नगर नियोजन, आरोग्य, शिक्षण, खाणी, सागरी आणि आंतरदेशीय जलमार्ग वाहतूक (Inland water transport) मधील जिल्हास्तरीय अधिकारी व अन्य सदस्यांना आमंत्रित करु शकते.

६. मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांतर्गत सद्यस्थितीत प्रशासकीय मान्यतेस्तव मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली पायाभूत प्रकल्पांबाबत पायाभूत सुविधा समिती कार्यरत आहे. तसेच मा.मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली विविध विभागांच्या उच्च स्तरीय सचिव समिती अस्तित्वात आहे. तसेच विविध विभागांतर्गत कार्यरत असणाऱ्या उच्च स्तरीय समित्या देखील आहेत. उदाहरणार्थ- रु. १५ कोटी वरील नवीन बांधकामासाठी सचिव समिती, माहिती तंत्रज्ञान विभागाची रु. ५ कोटी पेक्षा अधिक संगणकीकरण प्रकल्पाची समिती, राज्यातील तिर्थक्षेत्र पर्यटन स्थळ आराखड्यांच्या अनुषंगाने उच्चाधिकार समिती, उद्योग विभागांतर्गत उच्चाधिकार समिती इत्यादी समित्या सद्यस्थितीत विभागांच्या प्रस्तावांना प्रशासकीय मान्यता प्रदान करतात. प्रशासकीय विभागांनी आपले प्रकल्प अंतिम प्रशासकीय मान्यतेस्तव सद्यस्थितीत अस्तित्वात असणाऱ्या उच्चस्तरीय सचिव समिती सक्षम स्तरावर मान्यतेस्तव सादर करणे आवश्यक राहील. प्रकल्प पीएम- गतीशक्ती पोर्टलवर Upload झाल्याशिवाय सदर प्रकल्प हा प्रशासकीय मान्यतेस्तव सादर करता येणार नाही, याची प्रशासकीय विभागांनी दक्षता घ्यावी.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१११८५२४६२११६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सौरभ विजय)
प्रधान सचिव, नियोजन विभाग

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.उपमुख्यमंत्री (नगरविकास, गृहनिर्माण, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम)) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/ विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. मा. उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
८. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
९. सर्व सन्माननीय सदस्य, विधानपरिषद/ विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
१०. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. प्रधान सचिव तथा विकास आयुक्त, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१३. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग यांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी सदर शासन निर्णय त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रिय कार्यालये/ महामंडळे इत्यादींच्या निर्दर्शनास आणावा.
१४. नियोजन विभागातील सर्व सह सचिव/ उप सचिव/ अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
१५. निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्र. सुसंके-२०२५/प्र.क्र. ८२/का. १४९८, दि. १९ नोव्हेंबर २०२५ सोबतचे सहपत्र
परिशिष्ट: प्रकल्प प्रस्तावकाकडून एनपीजीच्या अवलोकनार्थ प्रकल्प माहितीदर्शक नमुना.

भाग १ – प्रकल्पाचा संक्षिप्त आढावा		
१	विभागाचे नाव	
२	प्रकल्प शीर्षक	
३	स्थान (जिल्हा आणि तालुका)	
४	प्रकल्प प्रस्तावक	
५	अंमलबजावणी करणारी संस्था	
६	MHUID	
७	प्रकल्प वर्गीकरण (Green field/ Brown field)	
८	प्रकल्पाची सद्यस्थिती (व्यवहार्यता टप्पा/डीपीआर टप्पा/अंमलबजावणी टप्पा) (या फॉर्मसोबत अहवाल सादर करावा) .	
९	पंतप्रधान गतिशक्ती राज्य मास्टर प्लॅनवर प्रकल्पाचे मॅपिंग केले आहे किंवा कसे? (होय/नाही)	
१०	अंदाजीत प्रकल्प खर्च (कोटींमध्ये)	
११	लेखाशिर्षाखाली मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतूद (नियोजन विभाग शासन परिपत्रक दि. ११.६.२०१८ मधील परिच्छेद क्र. २ मधील सूत्रानुसार) सादर करावी.	
१२	प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देणारा सक्षम स्तर मा.मंत्रिमंडळ / पायाभूत सुविधा समिती/उच्च स्तरीय समिती इ.	
१३	प्रकल्पाची ठळक वैशिष्ट्ये:	
१४	प्रकल्पाच्या मागणी/गरजांचा सामाजिक-आर्थिक विश्लेषण अहवाल:	
१५	प्रकल्पाच्या नोडल अधिकाऱ्याचे नाव	
१६	पदनाम	
१७	फोन नंबर	
१८	ई-मेल आयडी	

शासन निर्णय क्र. सुसंके-२०२५/प्र.क्र. ८२/का. १४९८, दि. १९ नोव्हेंबर २०२५ सोबतचे सहपत्र
परिशिष्ट: प्रकल्प प्रस्तावकाकडून एनपीजीच्या अवलोकनार्थ प्रकल्प माहितीदर्शक नमुना.

भाग II – गतीशक्ती तत्वांशी संरेखन		
१	प्रकल्पाच्या नियोजनात PMGS NMP/SMP चा वापर (NMP द्वारे सुलभ केला आहे का ते दर्शवा): होय /नाही	
२	प्रकल्प नियोजन हे इतर प्रशासकीय विभागांच्या डेटा लेअर्स विचारात घेऊन केले आहे का ? उदा.: वन, आर्थिक क्षेत्रे, दूरसंचार नेटवर्क, जलसंस्था, विद्युतवाहिनी मार्गिका, पाणीपुरवठा पाईपलाईन इ.	
३	मल्टीमोडलिटी आणि इंट्रामोडलिटी पैलूंची व्याप्ती संबोधित आहे का ? (संक्षिप्त वर्णन)	
४	अंतिम टप्प्यापर्यंतच्या जोडणीची (connectivity) व्याप्ती (संक्षिप्त वर्णन)	
५	मल्टीमोडल इम्पॅक्टसह इष्टतम मार्ग विचारात घेतला आहे का? (संक्षिप्त वर्णन)	
६	प्रकल्पाचा अपेक्षित परिणाम (संक्षिप्त वर्णन)	
७	एकात्मिक नियोजन दृष्टिकोन (संक्षिप्त वर्णन)	
८	केंद्रीय मंत्रालये/राज्य सरकार/सार्वजनिक भागधारकांसोबत झालेल्या बैठकीचे थोडक्यात वर्णन, निर्णय आणि शिफारसी:	
९	एनएमपीच्या वापरासह नियोजनातील फायदे १. वेळेची बचत २. प्रकल्प नियोजनातील खर्चाची बचत ३. वने आणि खाण क्षेत्र बरोबरचा विवाद कमी करणे ४. डीपीआर / व्यवहार्यता अभ्यासामधील गतिमानता इतर फायदे, जर असतील तर	
१०	प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या परवानग्यांची यादी	
११	या प्रकल्पाचा विद्यमान आर्थिक समूहांवर सकारात्मक परिणाम होतो किंवा कसे?	
१२	पायाभूत सुविधांच्या नियोजनासाठी क्षेत्र विकास दृष्टिकोन स्वीकारला गेला आहे का? असल्यास, थोडक्यात वर्णन.	
१३	प्रस्तावित प्रकल्प आराखड्यात सामाजिक पायाभूत सुविधा नियोजनाचा समावेश आहे का ? असल्यास, थोडक्यात वर्णन.	

शासन निर्णय क्र. सुसंके-२०२५/प्र.क्र. ८२/का. १४९८, दि. १९ नोव्हेंबर २०२५ सोबतचे सहपत्र
परिशिष्ट: प्रकल्प प्रस्तावकाकडून एनपीजीच्या अवलोकनार्थ प्रकल्प माहितीदर्शक नमुना.

भाग तिसऱा - आर्थिक मॉडेल आणि अंमलबजावणी फ्रेमवर्क		
१	एकूण आर्थिक मॉडेलचे संक्षिप्त वर्णन:	
२	प्रकल्प अंमलबजावणी पद्धत (EPC/PPP or any other)	
३	प्रकल्पातून अपेक्षित अंतर्गत लाभ दर (IRR) (i) FIR (Financial Internal Rate of Return) (ii) EIRR (Economic Internal Rate of Return)	
४	प्रकल्प अंमलबजावणी योजनेचे संक्षिप्त वर्णन:	
५	प्रकल्प अंमलबजावणीची कालमर्यादा	
६	प्रकल्पाचा ROW दुसऱ्या मंत्रालयासोबत भागीदारीत वापरला जात आहे किंवा कसे ? किंवा दुसऱ्या प्रकल्पाचा ROW या प्रकल्पासाठी वापरला जात आहे का, असल्यास संक्षिप्त वर्णन	
७	जर Interface चे ठिकाण इतर मंत्रालय/विभाग यांच्याशी विवाद या बाबी PMGS वापरून ओळखल्या गेल्या असतील आणि नियोजन टप्प्यात प्रकल्प प्रस्तावकाने संबंधित मंत्रालय/विभाग/राज्याशी चर्चा केली असेल.	
८	PMGS वापरून प्रकल्पाच्या नियोजनादरम्यान मोठी उपलब्धता /उपयुक्तता आढळून आहे किंवा कसे ? असल्यास थोडक्यात वर्णन व त्यांची रथलांतराची योजना	
९	प्रकल्प नियोजनादरम्यान आवश्यक असलेल्या मंजुरी/मंजुरीचे मूल्यांकन केले आहे का ? (होय/नाही), जर हो तर कृपया थोडक्यात वर्णन द्या.	
१०	प्रकल्पाचे समन्वयित (co-ordination) अंमलबजावणीसाठी प्रकल्प देखरेखीची यंत्रणा	
११	भूसंपादन योजनेचे संक्षिप्त वर्णन (आवश्यकता मूल्यांकन आणि खर्च अंदाजासह)	
१२	प्रकल्पामुळे पर्यावरणावर प्रतिकूल परिणाम होत आहे का (होय/नाही)	
१३	जर रोजगार निर्मितीसाठी मूल्यांकन केले गेले आहे का ?(होय/ नाही), असल्यास थोडक्यात वर्णन द्या	

**शासन निर्णय क्र. सुसंके-२०२५/प्र.क्र. ८२/का. १४९८, दि. १९ नोव्हेंबर २०२५ सोबतचे सहपत्र
परिशिष्ट:** प्रकल्प प्रस्तावकाकडून एनपीजीच्या अवलोकनार्थ प्रकल्प माहितीदर्शक नमूना

भाग IV- एकात्मिक नियोजनाच्या व अमंलबजावणीच्या माध्यमातून अपेक्षित मंजूरी अन्य प्रशासकीय विभागाकडून प्राप्त करुन घेण्यासाठी आवश्यक सहकार्य